

USTAWA
z dnia 27 lipca 2002 r.
o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej
dla przedsiębiorców

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 2002 r. Nr 141, poz. 1177, z 2003 r. Nr 159, poz. 1537, Nr 188, poz. 1840, Nr 189, poz. 1850, Nr 228, poz. 2261.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa warunki dopuszczalności, zasady udzielania oraz nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

Art. 2.

1. Pomoc publiczna dla przedsiębiorców, zwana dalej „pomocą”, stanowi przysporzenie korzyści finansowych określonego przedsiębiorcy w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Przysporzenie takie stanowi pomoc, jeżeli:
 - 1) jest realizowane bezpośrednio z krajowych środków publicznych lub z takich środków przekazanych innym podmiotom albo pomniejsza lub może pomniejszyć te środki oraz
 - 2) narusza lub grozi naruszeniem konkurencji przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorców lub produkcji niektórych towarów.
2. Przepisy ustawy stosuje się do pomocy udzielanej w dowolnej formie, w szczególności w formie:
 - 1) dotacji oraz ulg i zwolnień podatkowych,
 - 2) dokapitalizowania przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
 - 3) pożyczek lub kredytów udzielanych na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
 - 4) poręczeń lub gwarancji udzielanych przedsiębiorcom lub za zobowiązania przedsiębiorców - na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
 - 5) zaniechania poboru, odroczenia płatności lub rozłożenia na raty płatności podatku bądź zaległości podatkowej oraz umorzenia zaległości podatkowej bądź odsetek za zwłokę,

- 6) umorzenia bądź zaniechania ustalania lub poboru należnych od przedsiębiorcy świadczeń pieniężnych, stanowiących środki publiczne w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, innych niż podatki, albo odraczania lub rozkładania na raty płatności takich świadczeń,
 - 7) zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych albo jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków - na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku, z wyjątkiem zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa, przejętego w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z udzielonych poręczeń lub gwarancji Skarbu Państwa.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria uznawania za pomoc przysporzenia dokonanego w szczególności w formie nabycia akcji lub udziałów, umorzenia zaległości bądź udzielenia gwarancji lub poręczenia na rzecz przedsiębiorcy.
 4. Określenie kryteriów, o których mowa w ust. 3, następuje z uwzględnieniem normalnych praktyk inwestycyjnych stosowanych przez przedsiębiorców, niebędących przedsiębiorcami publicznymi ani przedsiębiorcami małymi i średnimi, przyjmujących przy inwestowaniu długookresową perspektywę osiągnięcia zysku.

Art. 3.

1. Przepisów ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz art. 8 ust. 3, nie stosuje się do udzielenia pomocy, jeżeli wartość pomocy, łącznie z wartością pomocy udzielonej przedsiębiorcy w okresie kolejnych 3 lat poprzedzających dzień jej udzielenia, nie przekracza równowartości 100 tys. euro.
2. W przypadku pomocy udzielanej w górnictwie węgla, hutnictwie żelaza i stali lub w transporcie przepisy ustawy stosuje się niezależnie od wartości tej pomocy.
3. Pomoc nieprzekraczająca wartości obliczonej zgodnie z ust. 1 podlega nadzorowaniu na zasadach określonych w art. 39-45, art. 47 i art. 48.

Art. 4.

1. Wartości udzielanej pomocy podlegają sumowaniu niezależnie od jej przeznaczenia i form.
2. Przy ustalaniu wartości pomocy zgodnie z art. 3 ust. 1, uwzględnia się uzyskane przez przedsiębiorcę przysporzenie finansowe ze środków przedakcesyjnych pochodzących ze Wspólnot Europejskich.
3. Przy ustalaniu wartości pomocy zgodnie z art. 3 ust. 1, udzielonej:
 - 1) spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej albo komandytowo-akcyjnej - sumuje się wyłącznie wartości pomocy udzielanej tej spółce,
 - 2) przedsiębiorcy będącemu współnikiem spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej albo komandytowo-akcyjnej - sumuje się wartość pomocy udzielanej temu przedsiębiorcy z wartością pomocy udzielanej spółce lub spółkom, w których posiada on lub posiadał udziały, obliczonej proporcjonalnie do wielkości jego udziału w zyskach spółki,

- 3) małżonkom prowadzącym wspólnie działalność gospodarczą - sumuje się wartości pomocy udzielanej każdemu z nich,
 - 4) małżonkom wspólnie występującym o pomoc, rozliczającym się wspólnie z osiągniętego dochodu albo poniesionej straty w roku podatkowym, w przypadku gdy działalność gospodarczą prowadzi jedno z nich albo każde z nich oddzielnie - sumuje się wartości pomocy udzielanej każdemu z małżonków prowadzącemu działalność gospodarczą.
4. Równowartość pomocy w euro ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy.

Art. 5.

1. Wartość pomocy jest wyrażana w kwocie pieniężnej, po przeliczeniu jej w sposób pozwalający na ustalenie kwoty, jaką otrzymałby przedsiębiorca, gdyby pomoc została udzielona w formie dotacji.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób obliczania wartości pomocy udzielanej w różnych formach, biorąc pod uwagę w szczególności konieczność wyodrębnienia wartości pomocy spośród innych korzyści uzyskiwanych przez przedsiębiorcę oraz zindywidualizowania pomocy, w sposób zapewniający porównywalność wartości pomocy udzielanej w różnych formach poszczególnym przedsiębiorcom.

Art. 5a.

Wartość pomocy regionalnej udzielonej osobowej spółce handlowej z tytułu inwestycji prowadzonej w specjalnej strefie ekonomicznej oblicza się z uwzględnieniem wartości pomocy publicznej otrzymanej przez każdego ze współników tej spółki w zakresie podatku dochodowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz.U. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 117, poz. 1228, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2003 r. Nr 188, poz. 1840)

Art. 6.

1. Przepisów ustawy nie stosuje się do:
 - 1) przysporzenia przedsiębiorcy korzyści finansowej:
 - a) przeznaczonej na tworzenie i rozbudowę infrastruktury technicznej, pod warunkiem, że nie jest przeznaczona wyłącznie dla określonego przedsiębiorcy,
 - b) w celu zrekompensowania kosztów ponoszonych na realizację zadań na rzecz obronności państwa,
 - c) w celu usunięcia szkody wyrządzonej przedsiębiorcy, powstałej na skutek zastosowania się przez niego do urzędowej interpretacji prawa podatkowego lub informacji organu podatkowego o zakresie stosowania przepisów prawa podatkowego,
 - 2) z zastrzeżeniem ust. 2, pomocy udzielanej:

- a) w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym, łowiectwie, leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie,
 - b) na skup i przechowywanie produktów rolnych oraz zapasów przetworów z tych produktów, a także na skup i przechowywanie zapasów ryb morskich,
 - c) przedsiębiorcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne - w formie dofinansowania lub refundacji wynagrodzeń osób niepełnosprawnych lub składek na ubezpieczenie społeczne naliczanych od tych wynagrodzeń.
2. Pomoc udzielana w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podlega nadzorowaniu na zasadach określonych w art. 39-43, art. 44 ust. 2-6, art. 45, art. 47 i art. 48.

Art. 7.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) krajowych środkach publicznych - należy przez to rozumieć środki publiczne w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, z wyłączeniem środków przedakcesyjnych pochodzących ze Wspólnot Europejskich,
- 2) dniu udzielenia pomocy - należy przez to rozumieć dzień wydania decyzji albo zawarcia umowy, na podstawie której jest udzielana pomoc, a jeżeli udzielenie pomocy następuje na podstawie aktu normatywnego, bez wymogu wydania decyzji albo zawarcia umowy:
 - a) dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami upływa termin złożenia deklaracji albo innego dokumentu określającego wartość pomocy, z zastrzeżeniem lit. b),
 - b) dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami upływa termin złożenia zeznania rocznego - w przypadku udzielenia pomocy w podatku dochodowym,
 - c) dzień faktycznego przysporzenia przedsiębiorcy korzyści finansowych - w przypadku braku obowiązku złożenia deklaracji albo innego dokumentu określającego wartość pomocy,
- 3) organach udzielających pomocy - należy przez to rozumieć organy administracji publicznej oraz inne podmioty dysponujące środkami publicznymi, w tym przedsiębiorcę publicznego, które na podstawie odrębnych przepisów są uprawnione do udzielania pomocy,
- 4) wielkości pomocy - należy przez to rozumieć wartość pomocy wyrażoną w kwocie pieniężnej lub intensywność pomocy wyrażoną jako stosunek wartości pomocy do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą,
- 5) decyzji - należy przez to rozumieć decyzję administracyjną oraz inne rozstrzygnięcie organu administracji publicznej o charakterze indywidualnym,
- 6) programie pomocowym - należy przez to rozumieć program, w tym akt normatywny, określający zasady, warunki i formy udzielania pomocy oraz określający albo zawierający podstawy prawne jej udzielenia,
- 7) pomocy indywidualnej - należy przez to rozumieć pomoc, której udzielenie:
 - a) nie jest objęte programem pomocowym lub

- b) jest objęte programem pomocy oraz zgodnie z warunkami określonymi w opinii podlega obowiązkowi określonemu w art. 25 lub ma na celu wsparcie dużego projektu inwestycyjnego,
- 8) opinii - należy przez to rozumieć opinię organu nadzorującego stwierdzającą, czy projekt programu pomocowego, decyzji albo umowy, na podstawie której będzie udzielana pomoc indywidualna, jest zgodny z niniejszą ustawą lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska,
- 9) przedsiębiorcy - należy przez to rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, a także spółkę cywilną,
- 10) przedsiębiorcy publicznym - należy przez to rozumieć:
- a) przedsiębiorstwo państwowe, jednoosobową spółkę Skarbu Państwa albo jednoosobową spółkę jednostki samorządu terytorialnego, w rozumieniu przepisów o gospodarce komunalnej,
- b) spółkę akcyjną albo spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego lub przedsiębiorcy, o których mowa w lit. a), są podmiotami dominującymi w rozumieniu przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi,
- 11) nowej inwestycji - należy przez to rozumieć inwestycję związaną z utworzeniem, rozbudową lub nabyciem przedsiębiorstwa, jak również z rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego, zmian wyrobu lub usługi, w tym także zmian w zakresie sposobu świadczenia usług,
- 12) utworzeniu nowych miejsc pracy - należy przez to rozumieć przyrost netto miejsc pracy w danym przedsiębiorstwie w określonym przedziale czasu,
- 13) dużym projekcie inwestycyjnym - należy przez to rozumieć nową inwestycję, jeżeli:
- a) łączna wartość pomocy wspierającej tę inwestycję stanowi równowartość co najmniej 50 mln euro lub
- b) całkowity koszt inwestycji stanowi równowartość co najmniej 50 mln euro, przy czym wielkość zamierzonej pomocy:
- stanowi co najmniej 50% maksymalnej intensywności dla przedsiębiorców innych niż przedsiębiorcy mali i średni, określonej dla obszarów, o których mowa w art. 12 ust. 1, oraz
 - w przeliczeniu na jedno utworzone nowe miejsce pracy stanowi równowartość - co najmniej 40 tys. euro,
- 14) infrastrukturze technicznej - należy przez to rozumieć niezbędne instalacje umożliwiające przedsiębiorcy prowadzenie działalności gospodarczej, a nie związane bezpośrednio z przedmiotem tej działalności, w szczególności sieć wodną, kanalizacyjną, energetyczną, gazową, telekomunikacyjną lub transportową.

Rozdział 2

Ogólne warunki dopuszczalności pomocy

Art. 8.

1. Udzielanie pomocy jest niedopuszczalne, chyba że pomoc ta jest udzielana zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej ustawie lub w ratyfikowanych umowach międzynarodowych regulujących udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, w szczególności w Układzie Europejskim ustanawiającym stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, sporządzonym w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38, z 1995 r. Nr 63, poz. 324, z 1997 r. Nr 104, poz. 662 oraz z 1999 r. Nr 30, poz. 288 i Nr 57, poz. 616).
2. Pomoc, która ze względu na wielkość i częstotliwość pomocy dotychczas udzielonej przedsiębiorcy, niezależnie od jej przeznaczenia, może wyeliminować albo istotnie ograniczyć lub naruszyć konkurencję bądź uniemożliwić lub istotnie utrudnić powstanie konkurencji, jest niedopuszczalna.
3. Pomoc uzależniona bezpośrednio od wielkości eksportu lub przeznaczona na tworzenie sieci dystrybucyjnych za granicą, ich funkcjonowanie lub na bieżące wydatki związane z działalnością eksportową (pomoc eksportowa) jest niedopuszczalna, bez względu na jej wartość, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 3.

Art. 9.

1. Dopuszczalna jest pomoc udzielana w celu naprawienia szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia.
2. Dopuszczalna może być również pomoc:
 - 1) udzielana w celu:
 - a) zapobieżenia lub likwidacji poważnych i mających charakter ponadsektorowy zakłóceń gospodarki,
 - b) wsparcia krajowych przedsiębiorców działających w ramach przedsięwzięcia gospodarczego podejmowanego w interesie europejskim,
 - c) promowania kultury, nauki i oświaty oraz ochrony dziedzictwa kulturowego,
 - 2) stanowiąca rekompensatę dla przedsiębiorcy z tytułu jego udziału w realizacji zadań publicznych, w tym przeznaczona na wyrównanie:
 - a) strat wynikających ze stosowania prawnie ustalonego poziomu cen lub opłat za towary lub usługi, o ile przy udzielaniu pomocy nie preferuje się towarów lub usług z uwagi na ich pochodzenie,
 - b) zwiększonych wydatków poniesionych przez przedsiębiorcę w związku z rehabilitacją lub zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, z uwzględnieniem art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c),
 - 3) przeznaczona na pokrycie kosztów bieżącej działalności przedsiębiorcy, udzielana na obszarach, o których mowa w art. 12 ust. 1, pod warunkiem że jest ograniczona w czasie oraz uzasadniona przesłankami o charakterze społeczno-gospodarczym, w szczególności wysoką stopą bezrobocia lub ni-

skim poziomem produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca, a jej wielkość jest stopniowo zmniejszana,

4) regionalna, horyzontalna lub w sektorach uznanych za wrażliwe.

3. Dopuszczalna jest pomoc wspierająca rozwój eksportu:

- 1) przeznaczona na pokrycie kosztów udziału w targach, badań studialnych lub usług doradczych niezbędnych dla wypromowania nowego produktu lub istniejącego produktu na nowych rynkach lub
- 2) niezakłócająca konkurencji z przedsiębiorstwami z państw członkowskich Wspólnot Europejskich.

Art. 10.

Pomoc może być udzielana, jeżeli równocześnie:

- 1) stanowi, w przypadkach inwestowania lub tworzenia nowych miejsc pracy, uzupełnienie środków innych niż środki publiczne, angażowanych przez przedsiębiorców,
- 2) jej wielkość, czas trwania oraz zakres są proporcjonalne do rangi rozwiązywanego problemu oraz, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z zasadą, o której mowa w pkt 4, jest udzielana w częściach,
- 3) przynosi korzyści społeczne - po uwzględnieniu kosztów związanych z jej udzieleniem - większe niż korzyści możliwe do osiągnięcia bez jej udzielenia, przy uwzględnieniu związanych z tym kosztów,
- 4) służy wspieraniu projektów w stopniu niezbędnym i wystarczającym do osiągnięcia celu pomocy,
- 5) charakteryzuje się przejrzystością ułatwiającą jej nadzorowanie.

Art. 11.

Programy pomocowe opracowują organy administracji publicznej, działając w ramach swoich ustawowych kompetencji.

Rozdział 3

Pomoc regionalna

Art. 12.

1. Dopuszczalna jest pomoc konieczna do pobudzenia długookresowego rozwoju obszarów charakteryzujących się poziomem produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca niższym niż 75% średniego poziomu produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca we Wspólnotach Europejskich jako całości, mierzonego jako średnia za okres ostatnich trzech lat, zwana dalej „pomocą regionalną”, z zastrzeżeniem art. 51.
2. Pomoc regionalna jest dopuszczalna, jeżeli równocześnie:
 - 1) stanowi element polityki regionalnej,

- 2) jest zróżnicowana co do form, wielkości oraz okresu stosowania w zależności od rodzaju i skali problemów występujących na danym obszarze,
- 3) nie przekracza dopuszczalnych maksymalnych wielkości pomocy wyrażonych w kategoriach kosztów inwestycji lub utworzonych nowych miejsc pracy,
- 4) uwzględnia przewidywany lub faktyczny udział poszczególnych sektorów gospodarczych w przyznawanej pomocy.

Art. 13.

1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, obszary, o których mowa w art. 12 ust. 1, maksymalne wielkości pomocy dla tych obszarów, szczegółowe warunki udzielania pomocy regionalnej oraz rodzaje kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą.
2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się w szczególności poziom produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca na danym obszarze oraz konieczność zróżnicowania zakresu i warunków pomocy udzielanej małym i średnim przedsiębiorcom, a także konieczność zróżnicowania intensywności pomocy przeznaczonej na realizację dużych projektów inwestycyjnych w zależności od wpływu na konkurencję i ilości utworzonych, w wyniku ich realizacji, nowych miejsc pracy.

Rozdział 4

Pomoc horyzontalna

Art. 14.

Dopuszczalna jest pomoc przeznaczona na:

- 1) restrukturyzację przedsiębiorstw oraz pomoc doraźną,
- 2) prace badawczo-rozwojowe,
- 3) utrzymanie poziomu zatrudnienia lub utworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach,
- 4) rozwój małych i średnich przedsiębiorców,
- 5) ochronę środowiska,
- 6) szkolenia na potrzeby określonych przedsiębiorców, bezpośrednio związane z rozwojem ich przedsiębiorstw

- zwana dalej „pomocą horyzontalną”.

Art. 15.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 1, może być udzielona wyłącznie przedsiębiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej, w celu przywrócenia długookresowej zdolności konkurowania na rynku, po spełnieniu ponadto kryteriów określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.

2. Przedsiębiorcą w trudnej sytuacji ekonomicznej jest przedsiębiorca, który traci zdolność do konkutowania na rynku, co wyraża się w szczególności zmniejszeniem obrotów przedsiębiorstwa, nadmierną zdolnością produkcyjną, wzrostem zapasów, spadkiem zyskowności lub stratą, wzrostem zadłużenia lub niemożnością uzyskania bankowych kredytów, poręczeń lub gwarancji, zwłaszcza gdy obniżenie zdolności do konkutowania na rynku powoduje, że:
 - 1) w przypadku spółki kapitałowej - wielkość niepokrytej straty z lat ubiegłych łącznie z wynikiem finansowym roku bieżącego przewyższa 50% wartości kapitału zakładowego lub wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości kapitału zakładowego,
 - 2) w przypadku spółki niebędącej spółką kapitałową - wielkość straty przewyższa 50% wartości majątku spółki, stanowiącego mienie wniesione jako wkład lub nabyte przez spółkę lub wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości tego majątku,
 - 3) są spełnione kryteria kwalifikujące przedsiębiorcę do objęcia postępowaniem upadłościowym.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oraz sposób, w tym formy i warunki, udzielania pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 1, uwzględniając w szczególności konieczność ukierunkowania pomocy do różnej na restrukturyzację przedsiębiorstwa, a pomocy restrukturyzacyjnej - na przywrócenie długookresowej zdolności do konkutowania na rynku, a także wielkość przedsiębiorcy.

Art. 16.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 2, może być udzielona wyłącznie na badania:
 - 1) podstawowe, obejmujące działalność badawczą, eksperymentalną lub teoretyczną, podejmowaną w celu zdobycia nowej wiedzy o zjawiskach i faktach, nieukierunkowaną na bezpośrednie zastosowanie w praktyce,
 - 2) przemysłowe, obejmujące planowe badania mające na celu pozyskanie nowej wiedzy, która może być bezpośrednio przydatna do opracowywania nowych albo znaczącego udoskonalenia istniejących produktów, procesów lub usług,
 - 3) przedkonkurencyjne, obejmujące przekształcenie wyników badań przemysłowych na plany, założenia lub projekty nowych, zmodyfikowanych lub udoskonalonych produktów, włączając w to wykonanie prototypu nieprzydatnego komercyjnie.
2. Organy udzielające pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 2:
 - 1) uwzględniają programy ustanawiane przez Wspólnoty Europejskie w zakresie prac badawczo-rozwojowych,
 - 2) minimalizują ryzyko niepowodzenia przez zróżnicowanie kierunków oraz wielkości pomocy, przy szczególnym uwzględnieniu zasady, o której mowa w art. 10 pkt 4,
 - 3) zapewniają, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dostępność wyników badań uzyskiwanych dzięki pracom wspomagany przez te organy,

- 4) nieprzekraczają maksymalnych wielkości pomocy określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, maksymalne wielkości pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 2, oraz koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą, uwzględniając stopień zbliżenia wspomaganych prac do bezpośrednich zastosowań oraz wielkość przedsiębiorcy realizującego prace badawczo-rozwojowe samodzielnie lub we współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi, placówkami naukowymi Polskiej Akademii Nauk lub szkołami wyższymi, z wyłączeniem maksymalnych wielkości pomocy dla prac badawczo-rozwojowych określonych w odrębnych przepisach.

Art. 17.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 3, jest dopuszczalna, jeżeli:
 - 1) jest udzielana na obszarach, o których mowa w art. 12 ust. 1, i w granicach maksymalnych wielkości pomocy określonych dla tych obszarów,
 - 2) jest udzielana na czas określony,
 - 3) istnieje uzasadnione przypuszczenie konieczności likwidacji miejsc pracy przez przedsiębiorcę - w celu utrzymania poziomu zatrudnienia,
 - 4) jest uzależniona od zachowania przez określony czas utworzonych, również w celu zatrudnienia pracowników w niepełnym wymiarze czasu pracy, nowych miejsc pracy - w celu utworzenia nowych miejsc pracy.
2. Pomoc w celu utworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych jest dopuszczalna na zasadach określonych w ust. 1, z tym że jej wielkość może wynosić do 150% maksymalnej wielkości pomocy określonej dla danego obszaru, na którym przedsiębiorca prowadzi działalność.

Art. 18.

Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 4, jest dopuszczalna, jeżeli:

- 1) jest przeznaczona na finansowanie:
 - a) usług doradczych do wysokości 50% kosztów tych usług,
 - b) części kosztów uzyskania certyfikatu, w tym z zakresu systemu zarządzania jakością, środowiskiem lub bezpieczeństwem pracy lub
- 2) w inny sposób wspiera małych lub średnich przedsiębiorców.

Art. 19.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 5, jest dopuszczalna, jeżeli nie przekracza dopuszczalnych maksymalnych wielkości pomocy i jest przeznaczona na:
 - 1) inwestycje mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń, oszczędność energii lub rekultywację powierzchni ziemi,
 - 2) rekompensatę wzrostu kosztów związanych z gospodarką odpadami, produkcją energii ze źródeł odnawialnych oraz produkcją energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła,

- 3) usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorców,
 - 4) inne działania w dziedzinie ochrony środowiska.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania oraz maksymalne wielkości pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 5, uwzględniając w szczególności stopień dostosowania poziomu zanieczyszczeń do nowych standardów emisyjnych oraz obniżanie poziomu zanieczyszczeń przy braku takich standardów.

Art. 20.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 6, jest dopuszczalna, jeżeli jest przeznaczona na szkolenia specjalistyczne lub ogólne, określone zgodnie z ust. 2 i 3.
2. Szkolenia specjalistyczne obejmują szkolenia teoretyczne i praktyczne, dotyczące bezpośrednio i wyłącznie obecnego lub przyszłego stanowiska danego pracownika u wspieranego przedsiębiorcy oraz związane ze specyfiką działania tego przedsiębiorcy, przez co możliwości wykorzystania zdobytych kwalifikacji u innych przedsiębiorców albo w innych obszarach działalności są ograniczone.
3. Szkolenia ogólne obejmują szkolenia prowadzące do nabycia kwalifikacji, które mogą być wykorzystane nie tylko u wspieranego przedsiębiorcy, ale także u innych przedsiębiorców lub w innych obszarach działalności. Obejmują one także zatrudnienie młodocianych w celu praktycznej nauki zawodu.
4. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 6, jest udzielana, z zachowaniem maksymalnej intensywności pomocy, odpowiednio w wysokości:
 - 1) 25% kosztów szkolenia - w przypadku szkoleń specjalistycznych,
 - 2) 50% kosztów szkolenia - w przypadku szkoleń ogólnych.
5. Maksymalna intensywność pomocy określona w ust. 4 może zostać podwyższona w przypadku udzielenia pomocy małemu lub średniemu przedsiębiorcy.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 6, koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą oraz stopień podwyższenia maksymalnej intensywności pomocy dla małych i średnich przedsiębiorców, uzależniając go od obszaru, na którym przedsiębiorca prowadzi działalność.

Rozdział 5

Pomoc w sektorach uznanych za wrażliwe

Art. 21.

Dopuszczalna jest pomoc udzielana przedsiębiorcom działającym w sektorach uznanych za wrażliwe, w tym pomoc regionalna i horyzontalna, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 1, jeżeli:

- 1) przyspiesza niezbędne zmiany lub rozwój określonych sektorów lub
- 2) przywraca długookresowe funkcjonowanie określonych sektorów, lub

- 3) łagodzi społeczne i gospodarcze koszty zmian w określonych sektorach.

Art. 22.

1. Zakres i maksymalne wielkości pomocy, w tym regionalnej i horyzontalnej, dopuszczalnej w określonym sektorze uznanym za wrażliwy ze względu na szczególne warunki działania przedsiębiorców w tym sektorze i potencjalny wpływ udzielenia pomocy na konkurencję, powinny wspierać przekształcenia strukturalne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarki.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzeń, zakres i maksymalne wielkości dopuszczalnej pomocy w określonych sektorach uznanych za wrażliwe oraz szczegółowe warunki dopuszczalności tej pomocy, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowań strukturalnych.

Rozdział 6

Nadzorowanie pomocy

Art. 23.

1. Organem nadzorującym pomoc jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „organem nadzorującym”.
2. Do zadań organu nadzorującego należy w szczególności:
 - 1) nadzorowanie pomocy,
 - 2) monitorowanie pomocy,
 - 3) opracowywanie i przedstawianie Radzie Ministrów sprawozdań zawierających informacje o wynikach nadzorowania pomocy,
 - 4) realizacja, na zasadzie wzajemności, zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie wymiany informacji o pomocy udzielonej przedsiębiorcom,
 - 5) ocena skuteczności oraz efektywności pomocy.
3. Nadzorowanie pomocy obejmuje:
 - 1) kontrolę zgodności udzielanej pomocy z niniejszą ustawą oraz ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska,
 - 2) podejmowanie działań pokontrolnych zgodnie z art. 33-35.
4. Monitorowanie pomocy obejmuje gromadzenie oraz przetwarzanie informacji o udzielonej pomocy, a w szczególności o jej rodzajach, formach oraz wielkości.
5. Kontrola, o której mowa w ust. 3 pkt 1, jest dokonywana z uwzględnieniem art. 63 ust. 2 Układu Europejskiego.

Art. 24.

1. Organy administracji publicznej opracowujące programy pomocowe występują do organu nadzorującego z wnioskiem o wydanie opinii o projekcie takiego programu.

2. Organ nadzorujący wydaje opinię, o której mowa w ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii.

Art. 25.

1. Organ udzielający pomocy występuje do organu nadzorującego z wnioskiem o wydanie opinii o projekcie decyzji albo umowy, która będzie stanowić podstawę udzielenia pomocy indywidualnej.
2. W przypadku istotnej zmiany umowy albo decyzji będącej podstawą udzielania pomocy indywidualnej, dotyczącej w szczególności wielkości pomocy, jej formy, przeznaczenia lub warunków jej udzielenia, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Organ nadzorujący wydaje opinię, o której mowa w ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W przypadku pomocy udzielanej w formie poręczenia lub gwarancji organ nadzorujący wydaje opinię w terminie nie dłuższym niż 30 dni.

Art. 26.

1. Pomoc horyzontalna, o której mowa w art. 14 pkt 4 i 6, może być udzielona bez zachowania wymogów określonych w art. 24 i art. 25.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki dopuszczalności niezachowania wymogów określonych w art. 24 i art. 25 przy udzielaniu pomocy horyzontalnej, o której mowa w art. 14 pkt 4 i 6, uwzględniając w szczególności wielkość oraz przeznaczenie pomocy.

Art. 27.

1. Do wniosku o wydanie opinii dołącza się odpowiednio projekt programu pomocowego, decyzji albo umowy oraz informacje niezbędne do wydania opinii, dotyczące w szczególności adresatów zamierzonej pomocy, jej przeznaczenia, formy, wielkości i czasu trwania.
2. Organ nadzorujący przed wydaniem opinii może zażądać przedstawienia, w wyznaczonym terminie, dodatkowych informacji i wyjaśnień przez organ udzielający pomocy lub przedstawić temu organowi warunki, po spełnieniu których projekt programu pomocowego, decyzji albo umowy będzie zgodny z przepisami niniejszej ustawy, wyznaczając mu równocześnie termin na ustosunkowanie się do tych warunków.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji, o których mowa w ust. 1, uwzględniając zakres oceny projektu programu pomocowego, decyzji albo umowy.

Art. 28.

1. Bieg terminów określonych w art. 24 ust. 2 i art. 25 ust. 3 i 4 rozpoczyna się od dnia złożenia wniosku wraz z projektem i informacjami, o których mowa w art. 27 ust. 1. Terminy do wydania opinii ulegają przedłużeniu o czas wyzna-

czony na uzupełnienie informacji lub ustosunkowanie się do warunków, o których mowa w art. 27 ust. 2.

2. W przypadku uzupełnienia informacji lub ustosunkowania się do warunków, o których mowa w art. 27 ust. 2, po upływie wyznaczonego terminu, organ nadzorujący wydaje opinię w terminie, o którym mowa odpowiednio w art. 24 ust. 2 i art. 25 ust. 3 i 4, liczonym od dnia uzupełnienia informacji lub ustosunkowania się do warunków.
3. W przypadku gdy postępowanie w sprawie wydania opinii jest bezprzedmiotowe albo organ udzielający pomocy nie uzupełnił informacji lub nie ustosunkował się do warunków zgodnie z art. 27 ust. 2, organ nadzorujący zawiadamia organ udzielający pomocy o nienadaniu wnioskowi dalszego biegu.
4. Do obliczania terminów do wydania opinii przez organ nadzorujący stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 29.

1. Przedsiębiorca będący adresatem zamierzonej pomocy oraz jego konkurenci mają prawo wglądu w dokumenty zgromadzone w toku postępowania w sprawie wydania opinii przez organ nadzorujący, sporządzania notatek i odpisów, jak również zgłaszania uwag co do zamierzonego udzielenia pomocy. Uprawnienia te nie dotyczą dokumentów zawierających informacje podlegające ochronie w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych oraz innych informacji ustawowo chronionych.
2. Organ nadzorujący może zwrócić się do konkurentów przedsiębiorcy o dostarczenie we wskazanym terminie dodatkowych informacji i wyjaśnień niezbędnych do wydania opinii.

Art. 30.

Pomoc nie może być udzielona do czasu wydania opinii o zgodności lub upływu terminu do jej wydania.

Art. 31.

1. W przypadku gdy projekty programów pomocowych, decyzji albo umów będących podstawą udzielenia pomocy indywidualnej nie zostały przekazane organowi nadzorującemu w celu wydania opinii, mimo ciążącego na organie udzielającym pomocy obowiązku, organ nadzorujący występuje do tego organu o przedstawienie programów pomocowych, decyzji albo umów będących podstawą udzielenia pomocy indywidualnej wraz z informacjami niezbędnymi do wydania opinii.
2. W przypadku gdy pomoc została udzielona przed wystąpieniem przez organ nadzorujący, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się terminów określonych do wydania opinii.

Art. 32.

1. Organ nadzorujący ogłasza w powszechnie dostępnej sieci teleinformatycznej:

- 1) informacje o przedstawieniu przez organ udzielający pomocy projektu programu pomocowego, decyzji albo umowy, będących podstawą udzielenia pomocy indywidualnej - niezwłocznie po ich otrzymaniu,
 - 2) stanowisko organu nadzorującego dotyczące pomocy udzielanej na podstawie programu pomocowego, decyzji albo umowy będącej podstawą udzielenia pomocy indywidualnej, wyrażone w opinii.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pomocy udzielanej na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych.

Art. 33.

1. W przypadku gdy decyzja, na podstawie której udzielono pomocy, została wydana na podstawie aktu normatywnego, co do którego zapadło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o jego niezgodności z Konstytucją, niniejszą ustawą lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, organ udzielający pomocy niezwłocznie po wejściu w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdza nieważność tej decyzji. W przeciwnym przypadku organ nadzorujący występuje ze skargą do sądu administracyjnego na bezczynność organu udzielającego pomocy.
2. W przypadku gdy umowa, na podstawie której udzielono pomocy, została zawarta na podstawie aktu normatywnego, co do którego zapadło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o jego niezgodności z Konstytucją, niniejszą ustawą lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, organ udzielający pomocy występuje do sądu właściwego ze względu na siedzibę tego organu o stwierdzenie nieważności tej umowy.
3. Z dniem uprawomocnienia się decyzji stwierdzającej nieważność decyzji, o której mowa w ust. 1, powstaje obowiązek zwrotu kwoty stanowiącej równowartość pomocy wraz z odsetkami, w wysokości odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, liczonymi od dnia uprawomocnienia się decyzji.
4. Z dniem uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego nieważność umowy, o której mowa w ust. 2, powstaje obowiązek zwrotu kwoty stanowiącej równowartość pomocy wraz z odsetkami ustawowymi, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku, z zastrzeżeniem art. 38.
5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ udzielający pomocy może, na wniosek przedsiębiorcy zobowiązanego do zwrotu otrzymanej pomocy, rozłożyć na raty jej zwrot wraz z odsetkami.

Art. 34.

1. W przypadku gdy decyzja, na podstawie której udzielono pomocy, jest sprzeczna z niniejszą ustawą lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub ma na celu ich obejście, organ nadzorujący występuje do właściwego organu o stwierdzenie nieważności tej decyzji.
2. W przypadku gdy umowa, na podstawie której udzielono pomocy, jest sprzeczna z niniejszą ustawą lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi regulującymi udzielanie pomocy, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub ma na

celu ich obejście, organ nadzorujący występuje do sądu właściwego ze względu na siedzibę organu udzielającego pomocy o stwierdzenie nieważności tej umowy.

3. Przepisy art. 33 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
4. W przypadku stwierdzenia nieważności decyzji, na podstawie której udzielono pomocy w zakresie zaległości, należne są również odsetki - w wysokości odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych - za okres od następnego dnia po dniu, w którym upłynął termin płatności należności, do dnia uprawomocnienia się decyzji stwierdzającej nieważność, włącznie z tym dniem.

Art. 35.

1. W przypadku stwierdzenia, że udzielona pomoc została wykorzystana bądź jest wykorzystywana niezgodnie z przeznaczeniem, organ udzielający pomocy, z urzędu lub na wniosek organu nadzorującego, stwierdza wygaśnięcie w całości lub w części decyzji, na podstawie której udzielono pomocy.
2. Jeżeli pomoc została udzielona w oparciu o nieprawdziwe dane przekazane przez przedsiębiorcę korzystającego z pomocy, organ udzielający pomocy, z urzędu lub na wniosek organu nadzorującego, wznawia postępowanie w celu uchylenia w całości lub w części decyzji, na podstawie której udzielono pomocy.
3. Z dniem uprawomocnienia się decyzji stwierdzającej wygaśnięcie bądź uchylenie decyzji w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, powstaje obowiązek zwrotu kwoty stanowiącej równowartość pomocy wraz z odsetkami - w wysokości odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych - liczonymi od dnia udzielenia pomocy, a w przypadku gdy udzielono pomocy w zakresie zaległości - również z odsetkami, o których mowa w art. 34 ust. 4.
4. Jeżeli umowa, na podstawie której udzielono pomocy, została zawarta w oparciu o nieprawdziwe dane przekazane przez przedsiębiorcę korzystającego z pomocy lub w przypadku stwierdzenia, że udzielona pomoc została wykorzystana bądź jest wykorzystywana niezgodnie z przeznaczeniem, organ udzielający pomocy, z urzędu lub na wniosek organu nadzorującego, występuje do sądu o zwrot kwoty stanowiącej równowartość pomocy.
5. Z dniem uprawomocnienia się orzeczenia sądu nakazującego zwrot kwoty stanowiącej równowartość pomocy powstaje obowiązek zwrotu tej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia udzielenia pomocy, z zastrzeżeniem art. 38.

Art. 36.

1. Nie wszczyna się postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności albo wygaśnięcia w całości lub części decyzji, na podstawie której udzielono pomocy, po upływie 10 lat od dnia udzielenia pomocy.
2. Nie wznawia się postępowania w celu uchylenia w całości lub w części decyzji, na podstawie której udzielono pomocy, po upływie 10 lat od dnia udzielenia pomocy.
3. Roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy, na podstawie której udzielono pomocy, oraz o zwrot kwoty stanowiącej równowartość pomocy ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat od dnia otrzymania pomocy.

Art. 37.

1. Przymusowe ściągnięcie kwoty stanowiącej równowartość pomocy podlegającej zwrotowi wraz z odsetkami następuje odpowiednio w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w trybie przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.
2. Do czasu zwrotu kwoty stanowiącej równowartość pomocy wraz z odsetkami przedsiębiorcy zobowiązanemu do jej zwrotu pomoc nie może zostać ponownie udzielona.

Art. 38.

1. Przepisów art. 33-35 nie stosuje się do umów poręczeń lub gwarancji zawieranych przez Skarb Państwa z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem lub z którymi zawarła umowy o współpracy.
2. Z dniem uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego nieważność innych niż wymienione w ust. 1 umów poręczeń lub gwarancji Skarbu Państwa powstaje obowiązek zwrotu kwoty stanowiącej równowartość otrzymanej pomocy obliczonej na dzień udzielenia pomocy albo - w przypadku realizacji umowy poręczenia lub gwarancji - obowiązek zwrotu kwoty faktycznie wypłaconej przez Skarb Państwa, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia realizacji umowy poręczenia lub gwarancji oraz innymi kosztami, jeżeli łącznie kwoty te przewyższają kwotę stanowiącą równowartość pomocy.
3. Stwierdzenie nieważności umowy poręczenia lub gwarancji Skarbu Państwa nie ogranicza uprawnień Skarbu Państwa do dochodzenia swoich wierzytelności od przedsiębiorcy z tytułu realizacji umowy poręczenia lub gwarancji lub realizacji obowiązku wypłaty odszkodowania na rzecz beneficjenta poręczenia lub gwarancji po uprawomocnieniu się wyroku stwierdzającego nieważność umowy poręczenia lub gwarancji.

Art. 39.

1. Organy udzielające pomocy są zobowiązane do badania, po zakończeniu roku kalendarzowego, skuteczności i efektywności pomocy udzielonej w tym roku i przedstawienia wyników badania organowi nadzorującemu, z zastrzeżeniem ust. 4.
2. Przedsiębiorcy korzystający z pomocy są zobowiązani do udzielania, na żądanie organu udzielającego pomocy, informacji pozwalających na dokonanie oceny skuteczności i efektywności udzielonej pomocy, w terminie wskazanym w żądaniu, nie krótszym niż 30 dni od dnia jego doręczenia.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, metody badania skuteczności i efektywności udzielonej pomocy, termin przedstawienia jego wyników organowi nadzorującemu, zakres informacji udzielanych przez przedsiębiorców oraz wzory formularzy, na których informacje te są przekazywane, uwzględniając w szczególności formy i przeznaczenie pomocy podlegającej badaniu.
4. Rada Ministrów określa corocznie, w drodze rozporządzenia, obszary pomocy, której skuteczność i efektywność będzie podlegać badaniu po zakończeniu roku

kalendaryzowego, oraz zakres podmiotowy lub przedmiotowy tego badania, uwzględniając zakres pomocy udzielonej w danym obszarze.

Art. 40.

1. Organy udzielające pomocy są zobowiązane do przedstawiania organowi nadzorującemu i ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdań pozwalających na nadzorowanie pomocy, zawierających w szczególności informacje o przedsiębiorcach, którzy otrzymali pomoc, oraz rodzajach, formach, wielkości i przeznaczeniu udzielonej pomocy.
2. W przypadku gdy przedsiębiorca otrzymał pomoc wynikającą z przepisów aktu normatywnego, bez wymogu wydania decyzji albo zawarcia umowy, do przedstawiania sprawozdań, o których mowa w ust. 1, są zobowiązane organy, które otrzymały od przedsiębiorców deklaracje lub inne dokumenty określające kwoty pomniejszenia świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych.
3. Urzędy i izby skarbowe przekazują sprawozdania, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
4. Jednostki samorządu terytorialnego przekazują sprawozdania, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem regionalnych izb obrachunkowych.
5. Organy udzielające pomocy niewymienione w ust. 3 i 4 przekazują sprawozdania, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem organów je nadzorujących lub właściwych ministrów, a w przypadku braku takich organów - bezpośrednio organowi nadzorującemu.
6. Organy udzielające pomocy przekazują sprawozdania, o których mowa w ust. 1, przez teletransmisję danych w formie dokumentu elektronicznego, udostępnionego przez organ nadzorujący w powszechnie dostępnej sieci teleinformatycznej.
7. Organy udzielające pomocy są zobowiązane do przekazywania, na wniosek organu nadzorującego lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, informacji dotyczących pomocy udzielonej przedsiębiorcom, w zakresie i terminie wskazanym w tym wniosku.

Art. 41.

1. Organy udzielające pomocy są zobowiązane do przekazywania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach środków publicznych, w zakresie swojej właściwości.
2. Przepisy art. 40 ust. 4-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 42.

Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zakres sprawozdań, o których mowa w art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1, sposób ich przekazywania, okresy sprawozdawcze, terminy składania sprawozdań oraz wzory formularzy sprawozdań, mając na uwadze zapewnienie skuteczności nadzorowania pomocy.

Art. 43.

1. Organ nadzorujący na podstawie sprawozdań, o których mowa w art. 40 ust. 1, prowadzi rejestr udzielanej pomocy i opracowuje roczne sprawozdanie dotyczące pomocy udzielanej na obszarze całego kraju.
2. W celu realizacji zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej organ nadzorujący przekazuje roczne sprawozdanie oraz informacje na temat indywidualnych przypadków pomocy.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przedstawia Radzie Ministrów zbiorczą informację o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach środków publicznych.

Art. 44.

1. Przedsiębiorcy ubiegający się o pomoc są zobowiązani do przedstawienia organowi udzielającemu pomocy informacji o pomocy udzielonej im w okresie 3 kolejnych lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie pomocy, niezależnie od jej wartości, podając w szczególności informacje dotyczące wartości otrzymanej pomocy, obliczonej zgodnie z art. 5 ust. 1, oraz jej formach i przeznaczeniu. Do czasu przekazania przez przedsiębiorcę tych informacji nie wszczyna się postępowania w sprawie udzielenia pomocy.
2. Przedsiębiorcy korzystający z pomocy są zobowiązani do przekazywania organowi nadzorującemu lub organowi udzielającemu pomocy informacji dotyczących otrzymanej pomocy - na ich żądanie, w zakresie i terminach określonych przez te organy.
3. Przedsiębiorcy korzystający z pomocy, z zastrzeżeniem ust. 4, są zobowiązani do składania organowi nadzorującemu lub organowi udzielającemu pomocy okresowych sprawozdań dotyczących otrzymanej pomocy. Przepis art. 40 ust. 6 stosuje się odpowiednio.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres sprawozdań, o których mowa w ust. 3, organy, którym są składane sprawozdania, okresy sprawozdawcze, termin składania sprawozdań, wzory formularzy sprawozdań, jak również wzór formularza informacji, o której mowa w ust. 1, oraz kategorie przedsiębiorców zobowiązanych do składania organowi nadzorującemu sprawozdań dotyczących otrzymanej pomocy, uwzględniając w szczególności zapewnienie skuteczności nadzorowania pomocy.
5. Przedsiębiorcy publiczni korzystający z pomocy, z zastrzeżeniem ust. 6, są zobowiązani do:
 - 1) określenia w dokumentacji, o której mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 382, Nr 106, poz. 668, Nr 107, poz. 669 i Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 9, poz. 75 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 703, Nr 94, poz. 1037 i Nr 113, poz. 1186, z 2001 r. Nr 102, poz. 1117 i Nr 111, poz. 1195 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253), zasad rachunkowości, w tym zakładowego planu kont, w sposób zapewniający ujęcie w księgach rachunkowych przychodów i związanych z nimi kosztów odrębnie w odniesieniu do działalności wspie-

- ranej ze środków publicznych, a także metod przypisywania kosztów i przychodów do poszczególnych rodzajów prowadzonej działalności oraz
- 2) przekazywania organowi nadzorującemu informacji i sprawozdań pozwalających na zapewnienie przejrzystości stosunków finansowych między Skarbem Państwa, a przedsiębiorcami publicznymi otrzymującymi pomoc.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji i sprawozdań, o których mowa w ust. 5 pkt 2, okresy sprawozdawcze, terminy składania informacji i sprawozdań, wzory formularzy sprawozdań oraz kategorie przedsiębiorców publicznych zobowiązanych do określania zasad i metod, o których mowa w ust. 5 pkt 1, lub do składania informacji i sprawozdań, o których mowa w ust. 5 pkt 2, biorąc pod uwagę w szczególności zakres działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę publicznego oraz jego szczególną pozycję na rynku.

Art. 44a.

Wspólnicy osobowych spółek handlowych prowadzących działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwolenia są zobowiązani do przedstawiania informacji niezbędnych do realizacji przez te spółki obowiązków wynikających z art. 39 ust. 2 i art. 44 ust. 1-3.

Art. 45.

1. Informacje i materiały, o których mowa w art. 44 ust. 1-3, dotyczące indywidualnych przedsiębiorców, z wyjątkiem informacji o wielkości i formie pomocy udzielonej poszczególnym przedsiębiorcom oraz jej przeznaczeniu, są objęte tajemnicą służbową w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych lub objęte tajemnicą na podstawie odrębnych ustaw.
2. Nie stanowi naruszenia tajemnicy, o której mowa w ust. 1, przekazywanie - na zasadzie wzajemności - informacji dotyczących indywidualnych przypadków pomocy w wykonaniu zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 46.

1. Organ nadzorujący, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, do końca października każdego roku składa Radzie Ministrów sprawozdanie zawierające wyniki nadzorowania pomocy w roku poprzednim, a w szczególności dane dotyczące wielkości, form i przeznaczenia pomocy, oraz ocenę jej skuteczności i efektywności, a także ocenę skutków udzielonej pomocy w sferze konkurencji.
2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów przedstawia Sejmowi do końca roku kalendarzowego.

Rozdział 6a

Szczególny tryb opiniowania

Art. 46a.

1. Do opiniowania projektów programów pomocowych oraz projektów decyzji i umów, które będą stanowić podstawę udzielania pomocy indywidualnej, które będą obowiązywać po dniu przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, stosuje się przepisy ustawy z uwzględnieniem niniejszego rozdziału.
2. Programy pomocowe powinny mieć formę aktów normatywnych i zawierać podstawę prawną udzielenia pomocy oraz określać szczegółowe warunki jej udzielania.
3. Organ nadzorujący, po wydaniu opinii, o której mowa w art. 24 i art. 25, przekazuje projekty programów pomocowych oraz projekty decyzji i umów, które mają stanowić podstawę udzielania pomocy indywidualnej, do Komisji Europejskiej.

Art. 46b.

1. W przypadku programu pomocowego, w którym akt prawa miejscowego zawiera podstawę prawną udzielania pomocy, a zastosowanie mają mieć szczegółowe warunki jej udzielania określone na podstawie ustawy zawierającej upoważnienie do ustanowienia tego aktu, przepisu art. 24 nie stosuje się; przekazaniu do Komisji Europejskiej podlega wyłącznie projekt aktu normatywnego określający szczegółowe warunki udzielania pomocy.
2. Akty prawa miejscowego zawierające podstawę prawną udzielania pomocy organy udzielające pomocy przesyłają do organu nadzorującego niezwłocznie po ich uchwaleniu.
3. W przypadku projektu programu pomocowego, w którym akt prawa miejscowego zawiera podstawę prawną udzielania pomocy, a w którym określono szczególne warunki udzielania pomocy inne niż warunki określone na podstawie ustawy zawierającej upoważnienie do ustanowienia tego aktu, organ nadzorujący, po wydaniu opinii, o której mowa w art. 24, przekazuje projekt programu pomocowego do Komisji Europejskiej.

Art. 46c.

1. Organ udzielający pomocy występuje do organu nadzorującego z wnioskiem o wydanie opinii o projekcie decyzji lub umowy, która będzie stanowić podstawę udzielenia pomocy objętej programem pomocowym, również w przypadku gdy jej udzielenie ma nastąpić bez zachowania szczególnych warunków udzielania pomocy określonych w programie pomocowym.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku istotnej zmiany umowy lub decyzji określonej w tym przepisie.
3. Przepisy art. 25 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 7

Kary pieniężne

Art. 47.

1. Za nieudzielenie informacji lub wyjaśnień, o których mowa w art. 39 ust. 2 i art. 44 ust. 2 i ust. 5 pkt 2, lub przekazanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym organ nadzorujący może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości do 20 tys. zł.
2. Za niespełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 44 ust. 3, lub przekazanie informacji, o których mowa w art. 44 ust. 1 i 3, niezgodnych ze stanem faktycznym organ nadzorujący może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości do 1% wartości udzielonej pomocy.

Art. 48.

1. Od decyzji organu nadzorującego nakładającej karę pieniężną przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.
2. Postępowanie w sprawach odwołań od decyzji organu nadzorującego toczy się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach gospodarczych.
3. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji organ nadzorujący przekazuje je niezwłocznie, wraz z aktami sprawy, do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego.
4. Jeżeli organ nadzorujący uzna odwołanie za słuszne, może, nie przekazując akt Sądowi Okręgowemu w Warszawie - Sądowi Antymonopolowemu, uchylić albo zmienić swoją decyzję, o czym bezzwłocznie powiadamia przedsiębiorcę, przesyłając mu nową decyzję, od której przysługuje odwołanie.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 49.

W ustawie z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48, poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008, z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i 509, Nr 98, poz. 1070 i Nr 101, poz. 1113 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984) w art. 33 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Uprawnionym do wniesienia skargi jest również organ nadzorujący na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. Nr 141, poz. 1177).”

Art. 50.

W ustawie z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji (Dz.U. Nr 41, poz. 363) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) ustawie o pomocy publicznej - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. Nr 141, poz. 1177), zwaną dalej „ustawą o pomocy publicznej”,

2) pomocy - należy przez to rozumieć pomoc publiczną dla przedsiębiorców w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy publicznej”,

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) nowej inwestycji - należy przez to rozumieć nowe inwestycje, o których mowa art. 7 pkt 11 ustawy o pomocy publicznej,

6) wielkości pomocy publicznej - należy przez to rozumieć wielkość pomocy, o której mowa w art. 7 pkt 4 ustawy o pomocy publicznej”,

c) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) utworzeniu nowych miejsc pracy związanych z inwestycją - należy przez to rozumieć utworzenie nowych miejsc pracy, o którym mowa w art. 7 pkt 12 ustawy o pomocy publicznej”,

d) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) dniu udzielenia wsparcia finansowego - należy przez to rozumieć dzień udzielenia pomocy, o którym mowa w art. 7 pkt 2 ustawy o pomocy publicznej.”;

2) w art. 5 w pkt 1 w lit. c) wyrazy „art. 22 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy publicznej, w wysokości określonej w art. 22 ust. 4 i 5 tej ustawy” zastępuje się wyrazami „art. 20 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy publicznej, w wysokości określonej w art. 20 ust. 4 i 5 tej ustawy”;

3) w art. 15 w ust. 2 wyrazy „zgodnie z art. 33 ustawy o pomocy publicznej” zastępuje się wyrazami „zgodnie z art. 35 ust. 4 i 5 ustawy o pomocy publicznej”.

Art. 51.

Na potrzeby ustawy dane o produkcie krajowym brutto na jednego mieszkańca na określonym obszarze, o którym mowa w art. 12 ust. 1, będą obliczane odpowiednio:

1) do dnia 31 października 2002 r. - jako średnia z danych o produkcie krajowym brutto za lata 1998-1999, według odpowiednich układów terytorialnych utworzonych dnia 1 stycznia 1999 r.,

2) w okresie od dnia 1 listopada 2002 r. do dnia 31 października 2003 r. - jako średnia z danych o produkcie krajowym brutto za lata 1998-2000, według odpowiednich układów terytorialnych utworzonych dnia 1 stycznia 1999 r..

Art. 52.

1. Organy administracji publicznej oraz inne podmioty, o których mowa w art. 11 - działając w ramach swoich ustawowych kompetencji - są zobowiązane do przedstawienia organowi nadzorującemu projektów programów pomocowych, dotyczących pomocy udzielanej na zasadach przyjętych przed dniem wejścia w życie ustawy - w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie - w celu wydania opinii.
2. Do czasu wydania przez organ nadzorujący opinii o zgodności programu pomocowego, o którym mowa w ust. 1, organ udzielający pomocy występuje do organu nadzorującego z wnioskiem o wydanie opinii o projekcie decyzji albo umowy mającej być podstawą udzielenia pomocy, jeżeli wartość tej pomocy, łącznie z pomocą udzieloną w okresie 3 lat poprzedzających dzień tego udzielenia, przekracza równowartość 1 mln euro.

Art. 53.

Do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz do projektów decyzji albo umów, o których mowa w art. 52 ust. 2, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 54.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 56, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej ustawy, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 55.

Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na przepisy ustawy uchylonej przepisem art. 56 albo odsyłają ogólnie do przepisów tej ustawy, stosuje się w tym zakresie właściwe przepisy niniejszej ustawy.

Art. 56.

Traci moc ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. Nr 60, poz. 704, z 2001 r. Nr 125, poz. 1363 i z 2002 r. Nr 41, poz. 363).

Art. 57.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.